

Andrzej Kadłuczka

Techniki budowlane w kompleksach zabytkowych.
Słownik terminologiczny
autorstwa Macieja Bonawentury Pawlickiego

Building techniques in historical complexes.
Dictionary of terminology
by Maciej Bonawentura Pawlicki

Obszerna publikacja licząca blisko 300 stron druku składa się z dwóch wzajemnie uzupełniających się części: teoretycznej, zawierającej podstawowe przesłanki stosowanych współcześnie zasad i metod ochrony zabytków, oraz terminologicznej, uwzględniającej kilkaset haseł i terminów wyjaśniających i rozszerzających podstawowe treści merytoryczne, wspierające zrozumienie podstaw teoretycznych i różnorodnych doktryn konserwatorskich.

Autor, wieloletni nauczyciel akademicki Politechniki Krakowskiej i jej emerytowany profesor tytularny, wychowawca wielu wybitnych dziś znawców i specjalistów ochrony zabytków architektury i urbanistyki w Polsce i za granicą podjął skuteczny trud edycji kompendium wiedzy konserwatorskiej wspartej wieloletnim własnym doświadczeniem praktycznym. Jak pisze we wstępie, znajomość teoretycznych i praktycznych problemów w tej dziedzinie pozwala na „podejmowanie samodzielnych studiów dotyczących (...) ochrony dzieł budownictwa i architektury, kompleksów zabytkowych lub zespołów urbanistycznych”, z zastosowaniem świadomie i celnie dobranych „nowych technik w konserwacji i możliwości zastosowań współczesnych produktów”, i z pełnym wsparciem dla poszukiwań nowych rozwiązań, ale też słusznie przestrzega przed brakiem kompetencji, wiedzy, pseudonowatorstwa i pochopnego eksperymentowania na wszystkich etapach procesu konserwatorskiego.

W obszernym rozdziale „Problemy teoretyczne” Autor wyjaśnia i definiuje na wstępie obszar badań, omawiając klarownie założenia priorytetowe dyscypliny, autonomię

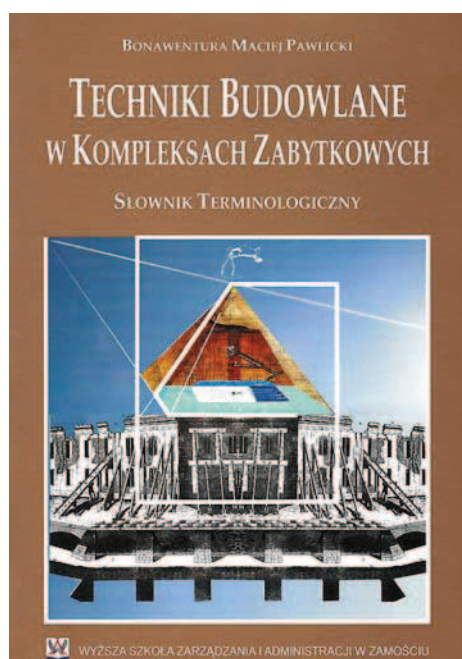
dziedziny, filozofię dyscypliny i niezależność kierunku, a następnie syntetycznie, ale w pełni wyczerpująco podstawowe zagadnienia doktrynalne z omówieniem wartości autentyczności jako podstawowego paradygmatu konserwatorskiego.

Warto tu wspomnieć o jego wyraźnej ewolucji, która pod wpływem kulturowej różnorodności równouprawniła poprzez słynną deklarację z Nara w Japonii autentyczność materii z autentycznością formy.

Bardzo cennym jest podrozdział „Dzieje konserwacji zabytków”, bez znajomości czego trudno mówić o poszukiwaniu nowych dróg i rozwiązań.

Autor nie ogranicza się jedynie do suchej prezentacji podstawowych idei i doktryn artykułowanych w dokumentach, manifestach, kartach i traktatach Viollet le Duca, Riegla, Dvoraka, Giovanniniego, Brandi, ale mocno osadza je i komentuje na tle licznych konkretnych dzieł konserwatorskich, z których płynące doświadczenie zawsze było czynnikiem postępu.

Cennym uzupełnieniem tego tematu jest szerokie omówienie i interpretacja polskiego prawodawstwa regulującego zasady i procedury ochrony zabytków i opieki nad nimi w naszym kraju. W dalszej części w publikacji znalazły się istotne informacje o takich zagadnieniach, jak metrologia, technologia, funkcja, kompozycja i typologia obiektu zabytkowego, a także szerokie omówienie problematyki wartościowania zabytku, istotnego elementu procesu kształtowania założeń konserwatorskiej ochrony dziedzictwa. Całość tych rozważań Autora jest mocno podbudowana obszerną literaturą przedmiotu, oddzielnie zestawioną w bibliografii.

Kolejne dwa rozdziały części teoretycznej to „Zagadnienia inżynierskie” oraz „Metodologia i praktyka konserwatorska”, w których Autor omawia sposób konstruowania budowli i jej części składowe, elementy kompozycji i funkcji z uwzględnieniem różnic wynikających z rozwoju cywilizacji oraz możliwości i techniki badawcze, niezbędne do pełnego rozpoznania obiektu tak w sensie historyczno-naukowym, jak i technicznym. Na szczególne podkreślenie

zasługuje wartość obszernego słownika terminologicznego, który nie tylko definiuje, ale także rozszerza interpretację zjawisk podmiotowych i przedmiotowych związanych z ochroną zabytków.

Praca jest napisana językiem czytelnym i zrozumiałym. Prezentuje merytorycznie nowoczesną, opartą na współczesnej technice opcję ochrony zabytków architektury i urbanistyki i odnosi się do najnowszych przesłanek teoretycznych.

Streszczenie

Obszerna publikacja składa się z dwóch wzajemnie uzupełniających się części: teoretycznej, zawierającej podstawowe przesłanki stosowanych współcześnie zasad i metod ochrony zabytków, oraz terminologicznej. Autor mocno osadza je i komentuje na tle licznych konkretnych dzieł konserwatorskich, z których płynące doświadczenie zawsze było czynnikiem postępu. Praca jest napisana językiem czytelnym i zrozumiałym, choć będąc podręcznikiem akademickim jest zarazem pracą naukową. Prezentuje merytorycznie nowoczesną, opartą na współczesnej technice opcję ochrony zabytków architektury i urbanistyki i odnosi się do najnowszych przesłanek teoretycznych.

Abstract

This vast publication consists of two mutually complementing parts: the theoretical one containing the essential premises for the currently applied principles and methods of monument protection, and the terminological one. The author firmly bases them on and comments against the background of numerous conservation works, since the experience acquired in the process has always been an element of progress. The work is written in a legible and comprehensible language, although – as a university textbook – it is also a scientific study. It presents an option for protecting monuments of architecture and urban planning which is factually modern and based on contemporary technology, and refers to the most recent theoretical premises.